

Західноукраїнський національний університет

Кафедра фінансового контролю та аудиту

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«Організація, планування та порядок проведення аудиту основних засобів»

Студентки 5-го курсу групи ОЕЕМ-11
спеціальності «Економічна експертиза та аудит бізнесу»
Кім А.О.

Керівник

_____ Черешнюк О.М.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ТЕРНОПІЛЬ – 2020

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Економічна сутність поняття «основних засоби», їх класифікація та оцінка	5
2. Нормативно-правове забезпечення аудиту основних засобів.....	8
3. Оцінка системи внутрішнього контролю та виявлення зон ризику	10
4. Організація і методика аудиту основних засобів	13
5. Методика аудиту основних засобів.....	16
6. Програма аудиту основних засобів.	18
7. Головний етап аудиту основних засобів	21
8. Узагальнення результатів аудиту	24
Висновок.....	27
Список використаної літератури.....	29

Вступ

Актуальність аудиту основних засобів

В Україні відбувається процес ринкових відносин, реформа власності. Вони вплинули на зміни в системі бухгалтерського обліку та фінансового аудиту з метою отримання надійної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому вивчення досвіду розвинених країн та пропозицій вітчизняних економістів щодо реформування бухгалтерського обліку є одним із найважливіших завдань науки і практики в сучасних економічних умовах.

Курсова робота на тему "Організація, планування та аудит основних засобів" є дуже актуальною. Оскільки основні засоби - це основна складова компанії. Для надання якісних послуг необхідно ефективно та раціонально використовувати основні засоби. І не ефективність їх використання також може призвести до погіршення стану всіх підприємств. Тому необхідно досконально вивчити основні засоби та шляхи поліпшення умов їх використання. Від того, як надаватимуться послуги компанії, залежить майбутнє України та її соціально-економічний розвиток.

Мета та завдання аудиту основних засобів

Основна мета даної курсової роботи - розширити та поглибити теоретичні та практичні знання з аудиту, обліку та аналізу ефективності використання основних фондів, знайти нові шляхи вдосконалення аудиту формування та використання основних фондів на підприємствах.

Ця робота спрямована на забезпечення ефективного управління компаніями, спрямованого на збільшення обсягу та якості послуг, заснованих на ефективному використанні та аудиті основних фондів, організації аудиту їх формування та витрат, для об'єктивного визначення фактичного стану справ у їх витрати та визначити фактори та умови, які негативно впливають на їх використання відповідно до їх призначення.

Основне завдання роботи: на основі основних показників звітності, аудиторських матеріалів проаналізувати стан бухгалтерського обліку, аудиту

формування та використання основних фондів на об'єкті дослідження, внести пропозиції щодо вдосконалення цієї галузі бухгалтерського обліку та аудит.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методологічних принципів обліку та аудиту основних фондів підприємства.

Методи дослідження. В курсовій роботі використовувались загальнонаукові (спостереження, порівняння, формалізація, аналіз та синтез, індукція та дедукція) та конкретні методи дослідження. За допомогою історичного методу вивчається виникнення, формування та розвиток категорії основних засобів в системі бухгалтерського обліку. Документування операцій з основними засобами розглядається шляхом систематичного вивчення бізнес-процесів. Результати дослідження зображень із використанням схематичних та графічних методів.

1. Економічна сутність поняття «основних засоби», їх класифікація та оцінка

Основні засоби є важливою та невід'ємною частиною фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства, вони відіграють важливу роль, зокрема, в економічних процесах, саме тому термінологія відіграє значну роль у відображенні основних фондів у синтетичному та аналітичному обліку і, зрештою, у звітності. Розглянемо розвиток категорії "основні засоби" в науковій літературі. Слід зазначити, що поняття «основні засоби» стало розглядатися як окрема економічна категорія на сучасному етапі економічного розвитку.

У працях класичних економістів розглядалася лише категорія капіталу, до якої необоротні активи були включені як одна із складових. Першим вченим, який виділив поняття "основний капітал", а також вважав його частиною капіталу, був А. Сміт, який у своїй праці "Дослідження про природу та причини багатства народів" (1776) вивчав природу капіталу, його накопичення та застосування. Спочатку він використав терміни основний та оборотний капітал. До основного капіталу А. Сміт включав машини та різні інструменти, промислові та комерційні будівлі, господарські будівлі, склади, "благоустрій земель" (очищення, дренаж, удобрення) та інші предмети, які, залишаючись незмінними в натурі, приносили дохід.

Крім того, він зазначив, що основний капітал не знаходиться в обігу, оскільки ним завжди володіє одна людина, а прибуток він приносить лише за рахунок оборотних коштів.

Д. Рікардо вважав, що основою поділу капіталу на основний та оборотний є термін корисного використання цих частин капіталу. Він зазначив, що 9 однаковий тип капіталу може діяти як основний, так і оборотний капітал, залежно від галузі, в якій він задіяний.

Дж. К. Мілл чіткіше наголосив на багаторазовій участі основного капіталу у виробництві продукції: "... значна частина капіталу, втіленого в

знаряддях виробництва, більш-менш тривалого існування, яка бере участь у виробництві, не виключається з нього, але залишається в ньому, крім того, функція цієї частини капіталу не обмежується одноразовим використанням. Ця категорія капіталу включає будинки, машини та всі або більшість предметів, які називаються пристроями чи інструментами. Тривалість деяких з них дуже значний, і їх існування як інструменту виробництва поширюється багаторазовим повторенням виробничих операцій. Капітал, який існує в будь-якій із цих тривалих форм і дохід від якого надходить протягом тривалого періоду часу, називається основним капіталом. Як ми бачимо, Дж. С. Мілл виділив такі критерії для визнання основного капіталу довготривалим існуванням, багаторазовою участю у виробництві, а також доходом від використання основного капіталу протягом тривалого періоду часу. К. Маркс, в У свою чергу зазначив, що засоби праці зберігають свою матеріальну форму протягом усього процесу їх використання. Після повного фізичного зносу їх бракують і замінюють новими. Щоб придбати засоби праці, необхідно негайно авансувати капітал, але в обігу цей капітал буде брати участь у розстрочці, як засіб робочої сили. Отже, на думку Карла Маркса, основною відмінністю між основним та оборотним капіталом є спосіб перенесення вартості на новостворений продукт. Першим, хто дав досить глибоке визначення капіталу для вісімнадцятого століття, був фізіократ Ф. Кене.

Розглядаючи капітал у матеріалізованому вигляді, економіст писав, що останні - це не гроші, а засоби виробництва, за допомогою яких створюється "чистий продукт". Він ініціював поділ капіталу на основний та оборотний. У бухгалтерському обліку засоби праці виділяються в окремий об'єкт бухгалтерського обліку, який називається «основні засоби».

Відповідно до П (С) БО 7 основними засобами є матеріальні активи, які компанія тримає для використання у виробництві або постачанні товарів та послуг, передачі в оренду іншим особам або для адміністративних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або робочий цикл, якщо довший за один рік).

Крім того, Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 16 визначає: основні засоби - це матеріальні активи, які утримуються для використання у виробництві чи постачанні товарів чи послуг, в оренду іншим або для адміністративних цілей; передбачається використовувати протягом більш ніж одного звітного періоду.

У ПКУ с. 14.1.138 ст. 14 наведено наступне визначення основних фондів - матеріальних цінностей, включаючи запаси корисних копалин, що надаються для користування надрами (за винятком вартості землі, незавершених капітальних вкладень, бібліотечних та архівних фондів, матеріальних цінностей, доріг загального користування, вартість яких становить не перевищує 6000 гривень, невиробничих основних засобів та нематеріальних активів), призначених платником податку для використання в господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується внаслідок фізичного чи морального зносу та очікуваного корисного термін служби (експлуатація) якого з дати введення в експлуатацію становить більше одного року (або експлуатаційний цикл, якщо він довший за рік).

Таким чином, можна зазначити, що визначення поняття «основні засоби» у нормативних актах України, що регулюють їх облік, призводить до певної плутанини у розумінні їх сутності, оскільки при встановленні критеріїв віднесення об'єкта до основних засобів перевага віддається їх призначення. Водночас норми податкового законодавства наголошують на особливостях визнання об'єкта основних засобів активом, і тобто лише тоді, коли його застосування виключно «для використання в господарській діяльності платника податків».

2. Нормативно-правове забезпечення аудиту основних засобів

Під інформаційним забезпеченням аудиту розуміється склад інформації, що використовується при виконанні аудиторської роботи, та методи її організації. Інформацію можна розділити на дві групи: нормативна інформація; інформація перевіряється суб'єктом господарювання та третіми особами.

Як частину нормативної інформації можна виділити кодекси, закони, нормативні акти, настанови, інструкції, листи тощо. У практиці аудиту в Україні необхідно використовувати міжнародні та національні стандарти, положення про організацію та методологію ведення бухгалтерського обліку та економічний контроль, що використовується у вітчизняній практиці.

Стандарти аудиту - це загальні керівні матеріали, які допомагають аудиторам у виконанні їх аудиторських обов'язків. Вони містять професійні вимоги до якості (компетентності, незалежності, об'єктивності) аудитора та аудиторських висновків та доказів. Метою аудиторських стандартів є встановлення загальних правил аудиторської діяльності щодо організації та методів проведення.

Аудиторська палата України розробляє національні стандарти аудиту з метою регулювання правил та процедур проведення аудиту та надання аудиторських послуг. Вони базуються на законодавстві України про аудит та міжнародні стандарти аудиту, а також на професійній термінології, прийнятій у світовій практиці.

Правові та організаційні основи аудиторської діяльності в Україні регулюються законодавством, а також положеннями про сертифікацію спеціалістів з аудиту та ліцензування їх діяльності.

При проведенні аудиту основних засобів необхідно використовувати такі основні нормативні акти, що діють в Україні, які повинні застосовуватися на всіх підприємствах в організації бухгалтерського обліку:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, затверджений Верховною Радою України (із змінами та доповненнями), визначає загальні принципи бухгалтерського обліку.

2. Наказ Міністерства статистики України "Про затвердження типових форм первинного обліку" № 352 від 29. 12. 95

3. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів та документів та розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. № 69 (із змінами, внесеними 22 листопада 2004 р. № 731).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 116 "Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від крадіжок, нестачі, знищення (пошкодження) майна".

5. Положення про порядок збору та здачі відходів та брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 23.06.94 № 54.

6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, пасивів та господарських операцій підприємств та організацій та Інструкція з його використання, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

7. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені відповідними наказами Міністерства фінансів України: 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"; 7 "Основні засоби"; 14 "Оренда".

Окрім цих документів, нормативною базою щодо обліку та аудиту необоротних активів є Податковий кодекс України, який визначає 16 кваліфікаційних груп основних засобів, методи їх амортизації та інші особливості.

Таким чином, правова та організаційна основа аудиторської діяльності в Україні регулюється законодавством, а також положеннями про сертифікацію фахівців з аудиту та ліцензування їх діяльності. Стандарти аудиту

передбачають основні принципи аудиторської роботи, але не є методами чи інструкціями щодо застосування методів та властивих процедур аудиту. Застосування міжнародних та національних норм (стандартів) аудиту сприяє підвищенню якості контролю та інтенсифікації діяльності підприємства та надійності відображення його в бухгалтерському обліку та звітності.

3. Оцінка системи внутрішнього контролю та виявлення зон ризику

Відповідно до вимог, аудитор повинен мати достатні знання про структуру внутрішнього контролю клієнта перед складанням плану аудиту. Достатнє знання структури контролю дозволяє аудитору визначити типи можливих відхилень, ступінь ризику та розробити методологію проведення перевірок для їх виявлення. Аудитор отримує уявлення про клієнта, визначаючи особливості заходів та процедур для кожного елемента структури контролю, і з'ясовуючи, чи вони насправді працюють, тобто чи використовуються вони на підприємстві. Ідея структури контролю, необхідної для складання плану аудиту (тобто встановлення та вжиття відповідних заходів для визначення можливості відхилення матеріалів) формується на основі накопиченого раніше досвіду використання результатів аудиту для минулого року, на основі анкет, що відстежують виконання персоналом своїх обов'язків та аналізу опису діяльності та процедур, підготовлених клієнтом напередодні, а також іншої документації. Для отримання доказів належного використання заходів та процедур аудитор аналізує записи, документи, звіти.

Одним із етапів процесу планування є оцінка системи внутрішнього контролю, основною метою якої є створення основи для планування аудиту, а також визначення типу, часу, обсягу аудиторських процедур, які

відображаються в програмі аудиту. Отже, характер і якість аудиту значною мірою залежатимуть від того, наскільки компетентно та надійно аудитор вивчає систему внутрішнього контролю.

Систему внутрішнього контролю можна вважати ефективною, якщо вона своєчасно попереджає та виявляє неточну інформацію. Оцінюючи ефективність системи внутрішнього контролю, аудиторська організація повинна зібрати достатню кількість аудиторських доказів. Якщо аудиторська організація вирішить покластись на систему внутрішнього контролю та систему бухгалтерського обліку для отримання достатнього ступеня впевненості у достовірності фінансової звітності, вона повинна відповідно скоригувати обсяг аудиту.

Аудиторський ризик - це ризик того, що аудитор може висловити неадекватну думку в тих випадках, коли у фінансовій звітності є суттєві викривлення, іншими словами, аудиторський звіт буде представлений на неправильно складених звітах без коментарів. Отже, аудитор повинен проаналізувати ступінь ризику перед проведенням аудиту.

Для запобігання або мінімізації аудиторського ризику аудитор повинен визначити оптимальний обсяг інформації для дослідження, щоб він міг взяти на себе професійну відповідальність. Вартість доказів (сертифікатів) повинна бути мінімальною.

Аудиторський ризик пов'язаний із внутрішнім ризиком. Для оцінки ризику з самого початку аудитор повинен вивчити фактори, що створюють ризик, а саме: характер бізнесу клієнта, цілісність адміністрації, результати попереднього аудиту, первинного та вторинного аудиту, аудитор повинен оцінити ці фактори і вирішити, який з них є найбільш важливим для подальшого врахування при визначенні аудиторського ризику.

Додаток 1 Національних стандартів аудиту № 12 «Аркуш для оцінки власного ризику та ризику недотримання внутрішнього контролю» містить перелік питань, відповіді на які дозволяють оцінити ваш ризик. Для основних фондів це, наприклад, чи дотримується періодична інвентаризація рухомих

основних засобів, метод амортизації та параметри основних засобів, проводиться класифікація основних фондів чи ні, залишкова вартість основних засобів груп 2 а 3 продані (ліквідовані) списуються тощо.

Після завершення аналізу ризиків та верифікації системи внутрішнього контролю аудитори на основі попередніх даних про економічний суб'єкт та результатів аналітичних процедур можуть приступити до розробки загального плану та програми аудиту. План, створений безпосередньо перед аудитом, визначає послідовність дій аудитора, тобто в яких сферах і з якою інтенсивністю буде проводитися аудит. Графіки, діаграми та комп'ютерні системи можна використовувати для кращого огляду та раціональної постановки проблем.

4. Організація і методика аудиту основних засобів

Відповідно до П (С) БО 7 основні засоби - це матеріальні необоротні активи, які компанія тримає для використання у процесі виробництва, продажу або здачі в оренду, очікуваний строк корисного використання яких становить більше одного року.

Основні засоби є основною складовою матеріально-технічної бази підприємств, а тому аудит цих активів є надзвичайно важливим і складним завданням.

Метою аудиту відповідно до МСА 200 "Призначення та основні принципи аудиту фінансової звітності" є висловлення незалежної професійної думки щодо правильності відображення у фінансовій звітності підприємства інформації про основні засоби.

Виходячи з мети, основними завданнями аудиту основних засобів є:

- - контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з основними засобами;
- - перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних фондів;
- - перевірка правильності визнання, класифікації та оцінки необоротних активів;
- - перевірка фактичної наявності та стану основних фондів; - перевірка правильності амортизації;
- - виявлення фактів неефективного використання основних фондів, їх продажу за зниженою ціною, заниження, необґрунтованого списання;
- - оцінка придатності наявних основних фондів до експлуатації;
- - перевірка правильності визначення фінансових результатів від продажу основних засобів;
- - перевірка відображення в бухгалтерському обліку результатів надзвичайних ситуацій, пов'язаних з основними засобами;

- - перевірка правильності проведення Індксації, переоцінки основних фондів;
- - перевірка операцій з орендованими та орендованими основними засобами;
- - встановлення джерел фінансування відтворення основних фондів;
- - перевірка правильності списання недоамортизованої частини основних фондів під час їх ліквідації;
- - аналіз показників використання основних фондів.

Об'єктами аудиту основних засобів є групи основних засобів, їх початкова, залишкова, справедлива, ліквідаційна та відшкодовувана вартість, а також правильність документування операцій з основними засобами, надійність синтетичного та аналітичного обліку, реальність вартості основних фондів та амортизації у фінансовій звітності; економіко-технічні показники використання основних фондів; організація їх обліку та стан внутрішнього контролю.

Для обліку основних засобів діючим Планом рахунків передбачено рахунок 10 "Основні засоби", який має такі субрахунки:

- 100 "Інвестиційна нерухомість"
- 101 "Земельні ділянки"
- 102 "Капітальні витрати на поліпшення земель"
- 103 "Будинки та споруди"
- 104 "Машини та обладнання"
- 105 "Транспортні засоби"
- 106 "Інструменти, прилади та інвентар"
- 107 "Тварини"
- 108 "Багаторічні насадження"
- 109 "Інші основні засоби"

Джерелами аудиту основних засобів є:

- вимоги нормативних документів, що регламентують облік основних засобів;

- наказ про облікову політику підприємства;
- розпорядчі документи керівника підприємства щодо руху основних засобів;
- установчі документи (статут, засновницький договір);
- первинні документи з обліку основних засобів: акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, акт списання основних засобів, акт на списання автотранспортних засобів, акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини, інвентарна картка обліку основних засобів, опис інвентарних карток з обліку основних засобів, картка обліку руху основних засобів, інвентарний список основних засобів, розрахунок амортизації основних засобів;
- реєстри синтетичного і аналітичного обліку по рахункам:
 - "Основні засоби";
 - 13 "Знос (амортизація) необоротних активів";
 - 15 "Капітальні інвестиції";
 - 23 "Виробництво";
 - 40 "Статутний капітал";
 - 41 "Пайовий капітал";
 - 42 "Додатковий капітал";
 - 46 "Неоплачений капітал";
 - 63 "Розрахунки з постачальниками і підрядниками";
 - 74 "Інші доходи";
 - 91 "Загально виробничі витрати";
 - 92 "Адміністративні витрати";
 - 94 "Інші витрати" тощо;
 - - акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки, дані внутрішнього контролю та інша документація, що узагальнює результати контролю;

- - контракти, угоди про оренду, страхові поліси, кошториси, плани ремонтів основних засобів;
- - фінансова та статистична звітність (ф. 1 "Баланс", ф. 5 "Примітки до річної фінансової звітності" тощо); - відповіді на запити аудитора;
- - результати, отримані в ході аудиторської перевірки тощо.

5. Методика аудиту основних засобів

Стратегія проведення аудиту основних засобів розробляється виходячи із норм МСА 300 "Планування". На підготовчій стадії аудиту необхідно оцінити систему внутрішнього контролю підприємства.

Отже, з метою оцінки ефективності внутрішнього контролю основних засобів аудитор проводить тестування, у процесі якого з'ясовує такі питання:

- - наявність на підприємстві основних засобів (власних, в ремонті, переданих в оренду, орендованих тощо);
- - порядок присвоєння кожному об'єкту основних засобів у момент надходження на підприємство відповідного інвентарного номера:
 - - порядок і повнота виписки інвентарних карток;
 - - чи проставляються інвентарні номери у первинних документах з обліку об'єктів основних засобів;
 - - збереження первинних документи з обліку об'єктів основних засобів у бухгалтерії;
 - - порядок ведення аналітичного обліку основних засобів;
 - - наявність договорів про повну матеріальну відповідальність з особами, які відповідають за збереження основних засобів;
- - наявність на підприємстві спеціальної постійно діючої комісії для оперативного вирішення проблем, пов'язаних з використанням та обліком нематеріальних активів;

- - правильність проведення класифікації основних засобів;
- - чи проводилась інвентаризація основних засобів при встановленні фактів зловживань, крадіжок, псування; за приписом судово-слідчих органів; при консервації основних засобів; при зміні матеріально відповідальної особи; перед складанням річного бухгалтерського звіту; при зміні керівництва підприємства; перед проведенням переоцінки;
 - - чи підлягають інвентаризації зі складанням окремого опису основні засоби, що є в оренді або на зберіганні:
 - - чи проводиться збирання та аналіз даних про об'єкти основних засобів, щодо яких планується переоцінка та визначення їх справедливої вартості;
 - - ведення на підприємстві аналітичного обліку переоцінки основних засобів з відображенням даних в аналітичному обліку;
 - - зміна методів нарахування амортизації основних засобів протягом поточного періоду;
 - - чи призупиняється нарахування амортизації основних засобів на період перебування об'єкта на реконструкції, модернізації, добудові, дообладнанні, консервації;
 - - наявність у складі основних засобів повністю зношених основних засобів;
 - - наявність у складі основних засобів, щодо яких існують судові позови;
 - - наявність у складі основних засобів, які передані під заставу;
 - - інші питання, обумовлені завданнями аудиту.

Оцінивши систему внутрішнього контролю на підприємстві, аудитор переходить до планування аудиту, кінцевим результатом якого є складання плану аудиту.

6. Програма аудиту основних засобів

Для забезпечення належної роботи аудитор складає програму аудиту основних засобів (таблиця 1).

Таблиця 1

Приклад програми аудиту основних засобів.

№ з/о	Етап аудиторської перевірки	Мета і завдання аудиту основних засобів	Аудиторські процедури	Аудиторські докази	Виконавець	Строки виконання	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Підготовчий	Попереднє знайомство з підприємством-клієнтом, оцінка систем контролю і бухгалтерського обліку, визначення аудиторського ризику, планування аудиту основних засобів	Опитування й анкетування керівництва підприємства й персоналу, вивчення матеріалів попередньої аудиторської перевірки, документальна перевірка, спостереження	Статут підприємства, накази, звіт про попередню аудиторську перевірку, інвентарні картки, дані синтетичного й аналітичного обліку основних засобів			
2	Основний	Контроль оцінки основних засобів, встановлення їх належності, перевірка достовірності облікових записів і залишків у балансі, перевірка правильності нарахування зносу і визначення витрат на ремонт основних засобів	Зіставлення даних інвентаризації, синтетичного й аналітичного обліку, запит до постачальників (підрядників), документальна вибіркова перевірка, перевірка арифметичних підрахунків, аналіз	Акти інвентаризації, первинна документація на основні засоби, облікові реєстри синтетичного й аналітичного обліку, відповіді на запит, баланс			

			підрахунків, аналіз			
2.1	Фактична перевірка	Оцінка достовірності результатів проведеної інвентаризації основних засобів Інвентаризація за участю аудитора	Перевірка даних інвентаризації основних засобів і порівняння її результатів із даними аналітичного обліку. Спостереження за проведенням інвентаризації основних засобів, вибіркова перевірка її результатів: а) вибір контрольного об'єкта основних засобів за даними реєстрів обліку, б) проведення інвентаризації (огляду) основних засобів; в) перевірка документів на право власності (якщо вони є); г) виведення результатів інвентаризації	Матеріали інвентаризації, облікові записи на основні засоби, інвентаризаційні описи, результати поточної інвентаризації, акти приймання-передачі, договори, рахунки-фактури. Інвентаризаційні картки обліку основних засобів, відомості, журнали-ордери. Об'єкти основних засобів. Проектно-кошторисна документація, приймально-здавальні акти, інші первинні документи		
2.1.1	Документальна перевірка	Перевірка відповідності залишків і оборотів у реєстрах обліку	Детальна перевірка даних реєстрів обліку основних засобів, їх підрахунок і порівняння з даними рахунків Головної книги	Інвентаризаційні картки, реєстри аналітичного, синтетичного і зведеного синтетичного обліку		

	Перевірка повноти оприбуткування основних засобів	Підготовка (чи використання зробленого клієнтом) списку надходжень основних засобів та їх введення в експлуатацію протягом періоду. Підтвердження документально правильності відповідних віз. Документальна перевірка правильності визначення і повноти відображення в обліку первинної вартості основних засобів	Договори, рахунки-фактури, накладні, авансові звіти, акти приймання-передачі, реєстри обліку, Головна книга			
	Перевірка капітальних вкладень	— Перевірка документації стосовно витрат, пов'язаних із придбанням основних засобів; -визначити, чи всі витрати транспортування, доставки, монтажу основних засобів були правильно капіталізовані; — перевірка відомостей про перерахування грошових коштів постачальникам і за придбані основні засоби; — простеження відображення придбаних основних засобів у аналітичних реєстрах і Головній книзі	Акти приймання-передачі; акти на списання, документи, що підтверджують витрати на капітальні інвестиції, проектно-кошторисна документація тощо			
	Перевірка списання основних	Перевірка правильності списання	Акти на списання основних засобів			

7. Головний етап аудиту основних засобів

Основним етапом аудиту є контроль за оцінкою основних фондів, встановлення їх власності, перевірка точності рахунків основних засобів та залишків на них у балансі, перевірка правильності зносу основних засобів та визначення вартості їх ремонт. Для аудитора важливо встановити власника основних засобів суб'єкта господарювання, оскільки він визначає, чи відображаються вони на балансових або позабалансових рахунках. Для вирішення аудиторських завдань на основному етапі аудиту основних засобів аудитор виконує:

- ◆ контроль дотримання чинного законодавства щодо операцій з основними засобами;
- ◆ перевірка правильності передачі початкових залишків основних засобів;
- ◆ перевірка правильності оформлення документації з обліку та ліквідації основних засобів;
- ◆ контроль порівняння даних аналітичного, синтетичного обліку. Головна книга та баланс;
- ◆ перевірка правильності списання недоамортизованої частини основних фондів під час їх ліквідації;
- ◆ контроль за правильністю індексації, переоцінки основних фондів;
- ◆ перевірка правильності кореспонденції рахунків за операціями з основними засобами згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків для активів, капіталу, пасивів та господарських операцій підприємств та організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів РФ Україна від 30 листопада 1999 р. №291;
- ◆ контроль за розрахунком амортизаційних відрахувань (амортизаційних відрахувань) для основних фондів;
- ◆ перевірка оцінки фінансових результатів від продажу основних засобів фізичним або юридичним особам;

◆ контроль за відображенням в бухгалтерському обліку результатів надзвичайних ситуацій, пов'язаних з основними засобами (пожежа, повінь, крадіжки тощо);

◆ перевірка операцій з орендованими та орендованими основними засобами;

◆ встановлення джерел фінансування придбання (створення) основних фондів;

◆ встановлення ефективності використання основних фондів. Відповідно до вимог П (С) БО 7, аудитор повинен забезпечити, щоб суб'єкт господарювання розкривав таку інформацію у примітках до фінансової звітності:

◆ вартість (первісна або переоцінена), за якою основні засоби відображаються в Балансі;

◆ методи амортизації та строк корисного використання;

◆ наявність та рух основних фондів у звітному періоді за видами доходів, вибуття основних фондів. їх переоцінка. сума нарахованої амортизації, внутрішнього руху тощо;

◆ вартість основних фондів, які здійснюють обмеження у володінні, користуванні;

◆ вартість закладених основних фондів;

◆ сума капітальних вкладень на придбання та будівництво основних фондів за звітний рік;

◆ сума угод, укладених на майбутнє придбання основних фондів;

◆ залишкова вартість основних фондів, які тимчасово не використовуються та вилучаються з обслуговування на продаж;

◆ первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів, які все ще використовуються.

Усі результати проведених аудиторських процедур повинні бути відображені в робочих документах аудитора. Давайте розглянемо ці питання більш конкретно.

Необхідно встановити відповідність залишків на синтетичних рахунках 10, 11, 12, 13, 15, відображених у Головній книзі, аналогічно даним аналітичного обліку та балансу. Вони повинні збігатися для всіх позицій: залишок на початок місяця, оборот за місяць, залишок на кінець місяця. При встановленні розбіжностей необхідно виявити причини та рекомендувати підприємству провести інвентаризацію: основних фондів; обладнання, що вимагає монтажу; капітальні вкладення; зобов'язання за укладеними договорами оренди.

Під час перевірки клієнту забезпечуються основні засоби, розміщення окремих об'єктів за підрозділами, дотримання діючого порядку їх обліку.

Також потрібно перевірити:

- ◆ правильність організації аналітичного обліку;
- ◆ наявність інвентарних номерів;
- ◆ технічна документація;
- ◆ документація, що підтверджує право власності на об'єкти.

8. Узагальнення результатів аудиту

Відповідно до Національного стандарту аудиту № 26 «Аудиторський висновок», результати аудиту подаються у формі аудиторського звіту, який повинен містити чітке та однозначне подання аудитора в аудитованій фінансовій звітності. Метою аудиторського звіту є надання думки аудитора (аудиторської фірми) щодо повноти, точності та неупередженості інформації про статутний капітал, яка розкривається у фінансовій звітності суб'єкта господарювання. Аудиторський висновок складається українською мовою, показники витрат виражаються у валюті України. Виправлення у звіті про аудит не допускаються. Звіт аудитора супроводжується фінансовою звітністю об'єкта, що перевіряється. З метою ідентифікації форма звітності повинна мати підпис аудитора або спеціальний штамп аудиторської фірми.

Висновок може бути позитивним, умовно позитивним, негативним, а також можлива відмова надати висновок щодо фінансової звітності підприємства. Позитивний висновок дається клієнту у випадках, коли, на думку аудитора, виконуються такі умови: аудитор отримав всю інформацію та пояснення, необхідні для досягнення мети аудиту; надана інформація достатньо відображає реальний стан справ на підприємстві; доступні адекватні та надійні дані з усіх відповідних питань; фінансова документація готується відповідно до облікової політики, прийнятої на підприємстві, яка відповідає вимогам П(С)БО; фінансова звітність складається на основі дійсних бухгалтерських даних і не містить суттєвих невідповідностей; - фінансова звітність правильно підготовлена за формою, затвердженою в установленому порядку.

Якщо аудитор не виявляє порушень або виявив порушення, які не впливають на законність діяльності, не завдають шкоди державі, засновникам або акціонерам, він фіксує це в аналітичній частині аудиторського звіту. Аудитор має право надати позитивний висновок. Будь-яка реальна невизначеність чи розбіжності є підставою для відмови дати позитивну думку.

Подальший вибір типу висновку залежить від рівня невизначеності чи незгоди. У разі невизначеності та розбіжностей аудитор видає умовно позитивний висновок. У всіх випадках, коли аудитор робить висновок, який відрізняється від позитивного, він повинен надати опис усіх істотних причин своєї невизначеності та незгоди. Такі причини коротко наводяться в окремому розділі висновку з посиланням на розділ, де висловлюється негативний висновок або висновок відхиляється. Якщо аудитор виявляє порушення, які впливають на законність діяльності або завдають шкоди державі, засновникам або акціонерам, він фіксує це в аналітичній частині аудиторського звіту. У цьому випадку аудитор надає час для усунення виявлених порушень. Якщо порушення не виправлені, аудитор не має права надати позитивний висновок. Якщо аудитор не може сформулювати висновок щодо фінансової звітності підприємства на підставі вищезазначених аргументів, він відмовляється надати аудиторський висновок. На додаток до основних видів аудиторських висновків щодо перевіреної фінансової звітності існують висновки спеціального призначення. Такі висновки складаються за результатами виконання спеціальних аудиторських завдань за ініціативою самого господарюючого суб'єкта або за дорученням правоохоронних органів. Згідно з Національним нормативом №26, аудиторський висновок було складено у вільній формі, і в ньому присутні такі наступні розділи: заголовок аудиторського висновку — говориться про те, що аудиторська перевірка проводилась незалежним аудитором. Дається назва аудитора або аудиторської фірми.

Повна назва компанії, яка перевіряється, і час перевірки також вказані; вступ - містить інформацію про склад фінансової звітності та дату її складання.

Також зазначено, що відповідальність за правильність складання звітів покладається на керівництво підприємства, відповідальність аудитора за аудиторський висновок; обсяг аудиту - цей розділ надає користувачеві впевненості, що аудит проводився відповідно до чинного законодавства та нормативних актів, що регулюють практику аудиту. Кажуть, що аудит був

спланований та підготовлений з достатньою мірою впевненості у тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Також зазначено, що під час перевірки враховувались лише суттєві помилки, керуючись принципом випадкової перевірки. Він також надає інформацію про принципи бухгалтерського обліку, що використовуються на підприємствах під час аудиту; висновок аудитора щодо перевіреної фінансової звітності - у цьому розділі подано висновок щодо фінансової звітності, щодо її точності у всіх суттєвих аспектах; дата аудиторського висновку - дата аудиторського висновку на день завершення аудиту. Дата в аудиторському звіті проставляється в той самий день, коли керівництво компанії підписує акт передачі аудиторського звіту; підпис аудиторського висновку - аудиторський звіт, підписаний директором аудиторської фірми або уповноваженою особою, яка має відповідну серію сертифікатів аудитора України для виду аудиту; адреса аудиторської фірми - адреса місцезнаходження аудиторської фірми та номер ліцензії на аудиторську діяльність.

Висновок

Отже, розглядаючи цю тему, можна зробити наступні висновки: По-перше, виробничий процес на підприємствах різних форм власності та організаційно-правових форм передбачає наявність такого фактора виробництва, як основні засоби. По-друге, основні фонди відіграють важливу роль на підприємстві та сприяють його ефективному функціонуванню, а саме: використовуються у виробництві чи постачанні товарів, послуг, здачі в оренду іншим або для адміністративних та соціально-культурних функцій тощо. По-третє, облік основних засобів включає облік багатьох операцій, бізнес-процесів, пов'язаних з основними засобами (надходження, вибуття, переоцінки тощо), що являє собою великий набір інформації, яку потрібно обробити. Враховуючи, що основні фонди займають значну частину загального фонду майна на більшості підприємств, на сучасному етапі розвитку питання їх ефективного використання та збереження є важливими. Цьому значно сприяє ефективний контроль за станом та використанням цих споруд.

Дослідження теоретичних положень та сучасної практики організації бухгалтерського обліку основних засобів в умовах трансформації бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів дозволяють визначити коло проблем, які уповільнюють процес управління виробництвом та знижують ефективність використання основних фондів. До таких проблем належать різні підходи до визначення характеру основних засобів та методи їх відображення в бухгалтерському та податковому обліку, відсутність постійної визначеності складу основних засобів та інші.

Поряд з розкриттям сутності та методів обліку основних засобів особливо актуальними є дослідження проблеми амортизації, розвитку та вдосконалення амортизаційної системи в цілому, з'ясування її ролі в процесі відтворення та фінансового контролю основних фондів в Росії. виробничий процес. Необхідність проведення аудиту зумовлена тим, що найнадійнішим

джерелом інформації про господарську діяльність підприємства є дані бухгалтерського обліку та звітності.

Аудит основних фондів є частиною загального аудиту підприємства. Отже, перед аудитом стоять такі завдання: зміцнення правопорядку, державна та фінансова дисципліна; забезпечення збереження майна, що належить підприємству; досягнення цільового, економічного та раціонального використання всіх доступних для підприємства засобів; виявлення та використання резервів зростання та підвищення ефективності виробництва; визначення шляхів вдосконалення роботи суб'єктів господарювання та ін.

Аудит фінансово-господарської діяльності активно впливає на виявлення негативних явищ у діяльності підприємств, встановлення їх причинно-наслідкових зв'язків, сприяє запобіганню втрат, нестач, збитків у господарській діяльності. Аудит основних засобів дозволяє встановити стан основних фондів на підприємстві, їх належний облік, амортизацію. Таким чином, можна зробити висновок, що аудит основних засобів - це дуже складний процес, і враховуючи постійні зміни в нормативних актах щодо їх амортизації, класифікації тощо, це також є дуже важливою частиною загального аудиту підприємства, оскільки може суттєво вплинути на його кінцеві результати.

Необхідність проведення аудиту зумовлена тим, що найнадійнішим джерелом інформації про господарську діяльність підприємства є дані бухгалтерського обліку та звітності. Аудит основних засобів є частиною загального аудиту підприємства і дозволяє встановити стан бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві, законність їх обліку та використання, амортизацію.

Таким чином, перед аудитом стоять такі завдання:

- зміцнення правопорядку, державної та фінансової дисципліни;
- забезпечення збереження майна, що належить підприємству;
- досягнення цільового, економічного та раціонального використання всіх наявних у компанії коштів;

- виявлення та використання резервів зростання та підвищення ефективності виробництва;
- визначення шляхів вдосконалення роботи суб'єктів господарювання та ін.

Аудит фінансово-господарської діяльності активно впливає на виявлення негативних явищ у діяльності підприємств, встановлення їх причинно-наслідкових зв'язків, сприяє запобіганню втрат, нестач, збитків у господарській діяльності. Аудит основних засобів дозволяє встановити стан основних фондів на підприємстві, їх належний облік, амортизацію.

Можна зробити висновок, що аудит основних засобів - це дуже складний процес, і враховуючи постійні зміни в нормативних актах щодо їх амортизації, класифікації тощо, це також є дуже важливою частиною загального аудиту підприємства, оскільки це може суттєво впливають на його кінцеві результати.

Список використаної літератури

1. Меліхова Т.О. Обґрунтування функцій внутрішнього та зовнішнього аудиту податків / Т.О. Меліхова // Наука й економіка: науково-теоретичний журнал

Хмельницького економічного університету. — Хмельницький, 2010. — Вип. 2 (18). — С. 116—120.

2. Подмешальська Ю.В. Оцінка якості обліку в аудиті / Ю.В. Подмешальська // Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка". — 2011. — Вип. 5 (4). — С. 265—270.

3. Подмешальська Ю.В. Удосконалення оцінки якості внутрішнього контролю на підприємстві / Ю.В. Подмешальська // Економічний вісник ЗДІА: збірник наукових праць. — Запоріжжя, 2012. — №2. — С.106-114.

4. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві / Т.О. Меліхова, О. Буркова // Економічний аналіз. — 2012. — Вип. 11. — Ч. 4. — С. 257—264.

5. Меліхова Т.О. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, О.В. Троян // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 20. — С. 33—37.

6.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник для студентів вищих навчальних закладів економічної спеціальності – 5 видання, доповнений і перероблений — К.: А.С.К., 2000;

7.Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали. За редакцією Р.Л.Хом'яка – Львів: Національний університет „Львівська політехніка ” (інформаційно-видавничий центр „Інтелект +” Інституту післядипломної освіти), „Інтелект – Захід” 2001 ;

8.Н.В. Чабанова, Ю.А. Василенко Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002р ; 15.Усач Б.Ф. «Аудит» : Навч. посіб. -Київ: «Знання – Прес», 2002р ;

9.Давидов Г.М. «Аудит» : Навч. посіб. – Київ: «Знання», КОО, 2002р ;

10.Рудницький В.С. Внутрішній аудит: методологія, організація. -Тернопіль: «Економічна думка»,2000р; 18.Кулаківська Л.П., ПічаЮ.В. «Організація і методика аудиту», Київ, «Каравелла» 2004р; 19.Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів — 2-е вид. Переоблений і доповнений – Жит. : ПП., “РУТА” , 2002р

11. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. №996-XIV затверджений Верховною Радою України (зі змінами і доповненнями) -- визначаються загальні принципи ведення бухгалтерського обліку.

12. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29. 12. 95 р.

13. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. № 69 (зі змінами і доповненнями від 22 листопада 2004 р. № 731).

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 22. 01. 96р. № 116 «Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей».

15. Положення про порядок збирання і здавання відходів і лому дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 23.06.94 р. № 54.

16. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція з його використання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

17. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».